

Netwerkbijeenkomst OCE

7 maart 2016

Stadion De Kuip Rotterdam

Programma

12.00 uur	Inlooplunch
13.00 uur	Opening en plenair deel I
14.15 uur	Pauze
14.30 uur	Plenair deel II
16.00 uur	Netwerkborrel

Informatiemarkt OCE verzorgt door VEO leden

Programma plenair deel I

13.00 uur

Opening door dagvoorzitter

Bart Leurs, Raad voor financiële verhoudingen
Lasten en baten bij bommen en granaten

Sabine Galjé, Ministerie van BZK

Bommenregeling Gemeentefonds: Welke kant moet de 'bal' op?

Pieter Verhoeve, burgemeester Oudewater, lid commissie
bestuur & Veiligheid VNG en bestuurder namens Platform
Blindgangers

Vraaggesprek en discussie

14.15 uur

Pauze

Lasten en baten

bij bommen en granaten



Toelichting op het Rfv-advies: "Herziening bommenregeling Gemeentefonds"

Michiel van Haersma Buma
voorzitter Raad voor de financiële verhoudingen

Netwerkdag VEO, 7 maart 2016

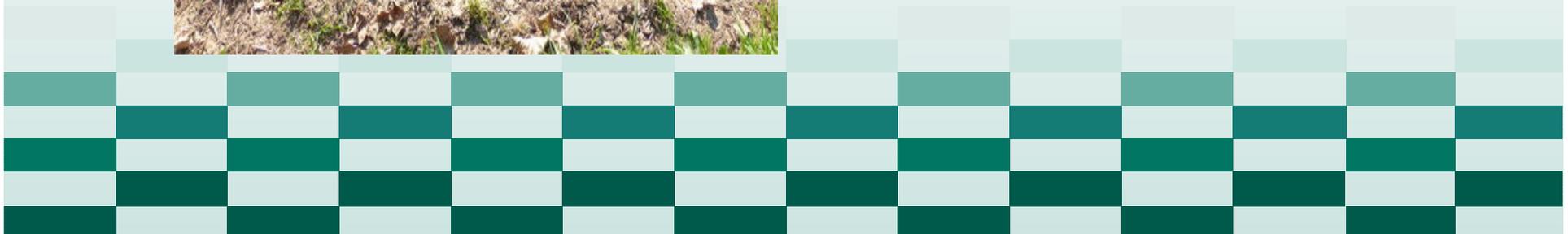




De Rfv

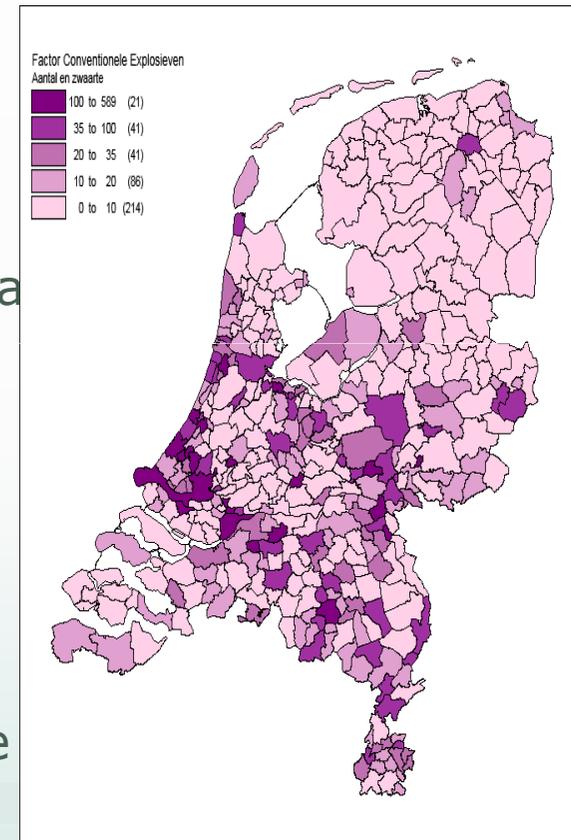
- ... staat voor: "Raad voor de financiële verhoudingen". Het is een **onafhankelijk** adviesorgaan van **regering** en **parlement**
- ... adviseert over hoe de taken van decentrale overheden het beste bekostigd kunnen worden en over de verdeling van Rijksmiddelen over decentrale overheden
- ... heeft als doel: *"een evenwichtige verdeling van taken en middelen die bijdraagt aan de doelmatigheid van de overheid als geheel."*
- Contact: rob-rfv@rob-rfv.nl

CE: Conventionele explosieven WOII



Een niet alledaags probleem...

- “Klein leed voor velen, groot leed voor enkelen”
- Je kunt niet in de grond kijken: je weet dat het probleem er is, maar hoe erg is het?
- Weinig kennis, risico's op afwenteling, ondoelmatige afwegingen
- Aanwezigheid CE is niet beïnvloedbaar, de manier waarop je ermee omgaat wél



Overwegingen van de Rfv

Betalen en bepalen: wie heeft profijt? Welke taken zijn publiek?

- Gebiedsontwikkeling: wie bepaalt, betaalt. Belang (mede) bij opdrachtgever. Voorkómen afwenteling risico en 'free riders' (wel de lusten, niet de lasten).
- Spontane vondsten: openbare orde en veiligheid. Wettelijke publieke taak gemeente
- Stabiele gemeentefinanciën
- N.B. ARBO-regels geven onvoldoende handvatten voor burgemeester van risico's aanwezigheid CE.



Het advies van de Rfv

Eindbeeld: getrapte financiering met sober vangnet

- Bij (grond)ontwikkeling betaalt in beginsel de belanghebbende/opdrachtgever
- Als de gemeente vindt dat dit tot ongewenste effecten leidt ('brown fields'), dan draagt hij zelf bij (maatschappelijk belang gemeente)
- Spontane vondsten: kosten voor gemeente
- Bij excessieve, noodzakelijke kosten draagt het collectief van gemeenten bij, via vangnet in gemeentefonds

Overgangstraject |



Belangrijkste voorwaarde is: kennis!

- Nodig om te bepalen welke kosten “noodzakelijk ..”
- Kennisontwikkeling en normenkader risico’s CE nodig. Voor goed opdrachtgeverschap en een balans tussen veiligheid en doelmatige besteding geld.
- Nodig: tijdelijk, kleinschalig Kenniscentrum CE (gemeenten, EODD, ...) bij de VNG, te dekken uit ‘kop’ op vergoeding kosten opsporing CE.
- In de tussentijd: huidige regeling continueren

Mythes en misverstanden

Het advies deed veel stof opwaaien.....

- “De boer/visser/wichelroedeloper/etc. die een bom vindt, moet die zelf betalen.”
- “De projectontwikkelaar moet voortaan altijd betalen.”
- “Het advies is uit op kostenbesparing.”
- (Dit staat allemaal NIET in het Rfv-advies.)





Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Bommenregeling gemeentefonds: welke kant moet de 'bal' op?

Sabine Galjé

*Afdelingshoofd Financieel en
Informatiestelsel*

Netwerkdag VEO, 7 maart 2016



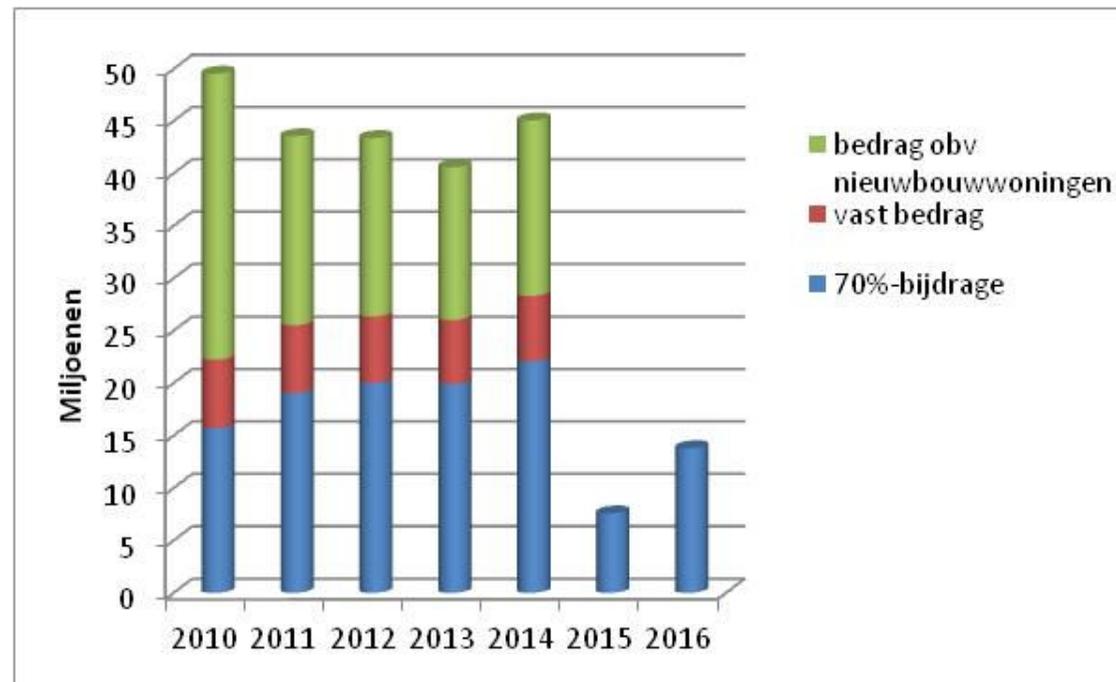
1.1 Bommenregeling in het kort

- Vanaf 2010 in het gemeentefonds, daarvoor specifieke uitkering (administratieve lasten!)
- In 2015 verdere vereenvoudiging: alle gemeenten kunnen in aanmerking komen voor bijdrage van 70% van gemaakte kosten o.b.v. raadsbesluit; geen onderscheid meer in 3 categorieën gemeenten
- Regeling blijft zich moeilijk verhouden tot uitgangspunten gemeentefonds -> adviesaanvraag Rfv



1.2 Bommenregeling: financiële omvang

- In 2010 toevoeging aan gemeentefonds van € 22 mln structureel
- Feitelijk uitkeringsbedrag eerste jaren fors hoger, maar lager vanaf 2015





2.1 Advies Rfv: een eerste reactie

- Getrapte financiering:
 - ‘verstoorder betaalt’: logisch principe, sluit aan bij trend dat steeds meer derden via gemeenten gebruik maken van regeling
 - perverse prikkel opdrachtgever (de gemeente als ‘vangnet’)? Hoe bepaalt de gemeente of een derde niet draagkrachtig genoeg is?
 - moet in vormgeving regeling tot uiting komen dat de staat hier de ‘verstoorder’ is geweest?
 - alleen bijdrage als gemeente opdrachtgever is?



2.2 Advies Rfv: een eerste reactie

- Normenkader en kenniscentrum:
 - breed gedeelde wens, sympathieke gedachte
 - wettelijke verankering normenkader lastig; 'haakje' in bestaande wet nodig
 - verdere verkenning nodig op haalbaarheid (bijv. wie opdrachtgever? in partnerschap ontwikkelen? welke status?)



3. Vervolgproces

- Weging Rfv-advies en zienswijzen, afronding uiterlijk begin mei 2016
- Brief met reactie fondsbeheerders aan Rfv, uiterlijk medio mei 2016
- Informeren gemeenten via meicirculaire gemeentefonds 2016

Burgemeester Pieter Verhoeve



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten



Programma plenair deel II

14.45 uur

Philip van Dongen,
risico-analist munitie & explosieven TNO
Normenkader CE

Vraaggesprek en discussie

Dick Eerland,
Stichting Certificering Vuurwerk en Explosieven
Interview actualiteiten normalisatie en certificatie OCE

15.50 uur

Afsluiting door voorzitter

16.00 uur

Netwerkborrel en informatiemarkt OCE



› NORMENKADER CE

Netwerkbijeenkomst opsporen Conventionele Explosieven 2016 | Philip van Dongen

TNO innovation
for life

INHOUD

- › Intro TNO
- › Probleemstelling
- › Risicomanagement
- › Instrumentarium
- › Veiligheidsbeleid
- › Normenkader
- › Way forward

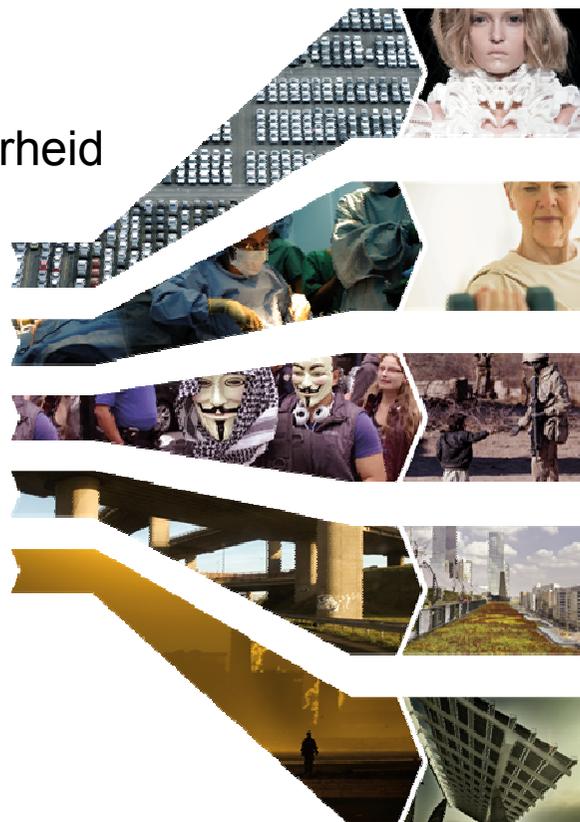
NETWERK BIJEENKOMST

- › Wie van u is werkzaam bij de uitvoering van VO, PRA en opsporing?
- › Wie van u vertegenwoordigt de opdrachtgever?
- › Wie van u vertegenwoordigt de Rijksoverheid?

TNO ALGEMEEN

- › 3.000 Professionals
- › Multidisciplinair (diepte en breedte kennis)
- › Duurzaam versterken concurrentiekracht van bedrijven en het welzijn van de samenleving
- › Samen met partners
- › Taakopdrachten vanuit NLD-overheid

INDUSTRIE
GEZOND LEVEN
DEFENSIE & VEILIGHEID
LEEFOMGEVING
ENERGIE



FLEXIBLE & FREE-FORM PRODUCTS
SPACE & SCIENTIFIC INSTRUMENTATION
SUSTAINABLE CHEMICAL INDUSTRY
SEMICONDUCTOR EQUIPMENT
NETWORKED INFORMATION

FOOD & NUTRITION
PREDICTIVE HEALTH TECHNOLOGIES
PREVENTION, WORK & HEALTH

MISSIONS & OPERATIONS
FORCE PROTECTION
INFORMATION SUPERIORITY
HUMAN EFFECTIVENESS
CYBER SECURITY & RESILIENCE
NATIONAL SECURITY & CRISIS MANAGEMENT

MOBILITY & LOGISTICS
ENVIRONMENT & SUSTAINABILITY
BUILDINGS & INFRASTRUCTURES
SMART CITIES

SUSTAINABLE ENERGY
GEO ENERGY
GEOLOGICAL SURVEY OF THE NETHERLANDS
MARITIME & OFFSHORE

TNO DEFENSIE EN VEILIGHEID - CE

- › Locatie Rijswijk en Ypenburg
 - › Energetic Materials (~ 50 FTE)
 - › Explosions, Ballistics and Protection (~ 50 FTE)
 - › Weapons Systems (~ 35 FTE)
- › Locatie Den Haag
 - › Electronic Defense (~ 35 FTE)
 - › Radartechnologie (~ 50 FTE)
- › Kennis & kunde opbouw iov MinDef
- › Kennis toepassing voor vele opdrachtgevers
- › Roadmap “Force Protection” met o.a.
 - › Ammunition Safety
 - › Counter-IEDs



Lab. for Ballistics Research



PROBLEEMSTELLING (1/2)

- I. Welke risico's voor derden sinds WO-II?
 - › ~1945 – heden
 - II. Welke risico's voor betrokkenen en derden tijdens het proces van opsporen?
 - › Doorlooptijd van proces (~maanden)
 - III. Welke risico's voor derden tijdens toekomstig gebruik van projectgebied (PRA)?
 - › Toekomst
-
- › Wat is het veiligheidsbeleid irt CE?
 - › Is er instrumentarium beschikbaar om risico's inzichtelijk te maken?
 - › Hoe groot is risico?
 - › Neemt risico af of juist toe?
 - › Is er een normenkader beschikbaar?
 - › Naar analogie met andere risicovolle situaties/activiteiten in NLD

Onberoerd is veilig!?

Er gebeurt toch nooit iets!?

Geldgedreven vs. Veiligheidsgedreven?!

Wie is probleemeigenaar?

PROBLEEMSTELLING (2/2)

- › Spontane explosie
- › 22 december 2015
- › Sailly-en-Ostrevent, FR

- › Meerdere WW-I granaten
- › Krater
 - › 6 m. diep
 - › 10 m. diameter

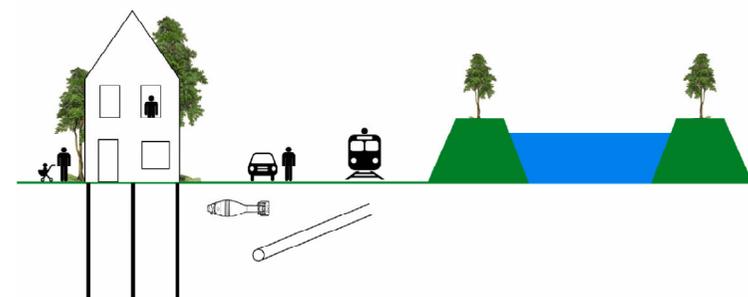


- › <https://www.msiac.nato.int/news/accident-reporting-november-2015-january-2016>

RISICO MANAGEMENT

1. Welke ongevalsscenario's zijn aannemelijk?

- › Kwalitatieve beschrijving
 - › Wat is Maximum Credible Event (MCE)?



2. Vaststellen van Risico = Kans x Effect

- › Kans op accident
- › Vrijkomende explosie-effecten en gevolgen voor mensen en infrastructuur

3. Toetsing risico's aan acceptatiecriteria

- › Normenkader

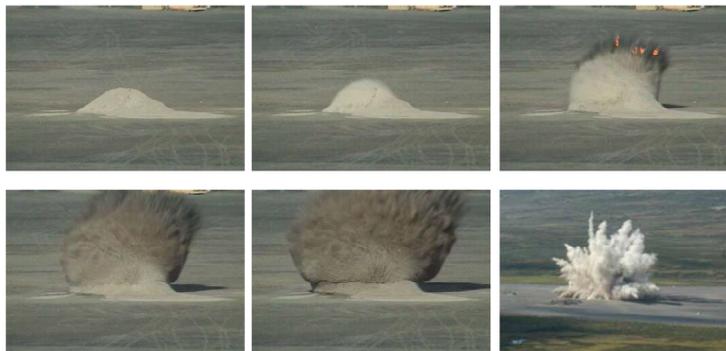
4. Nemen van effect/risico reducerende maatregelen

- › ALARA-principe

⇒ Acceptatie risico

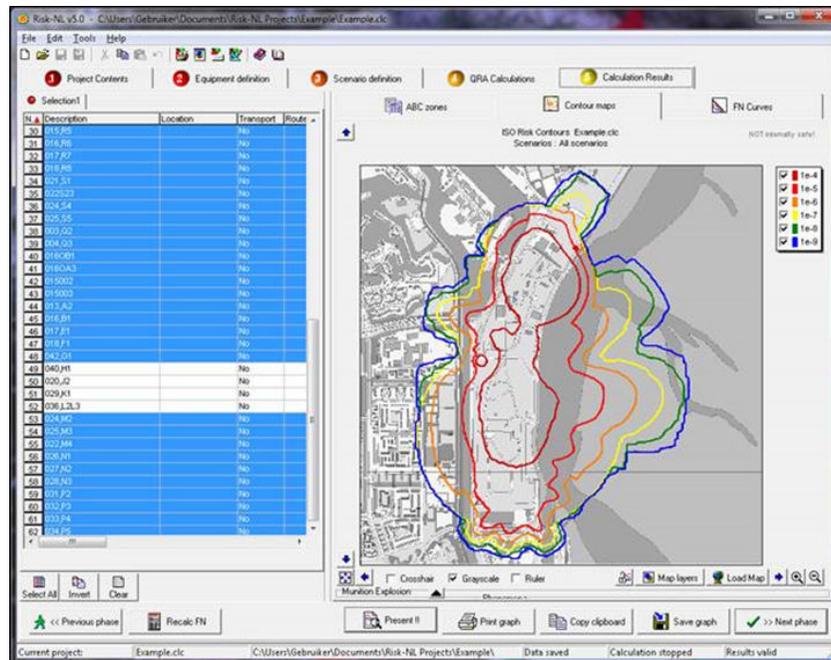
ONDERZOEK

- › Effecten van munitie in het algemeen
 - › Gevolgen van explosie-effecten voor mens en infrastructuur
 - › Letsel- en schademodellen
 - ⇒ Veiligheidsafstanden
 - › Kansen op accidentele explosie
 - › Lopend: onderzoek naar gevoeligheid van ontstekers voor trillingen
- ⇒ Rekenmodellen tbv inzichtelijk maken van explosie-effecten en risico's
- ⇒ Kans en/of effect (risico) mitigerende maatregelen



QRA INSTRUMENTEN

- › Risk-NL 5.0
- › TNO Transshipment Tool
- › AASTP-5 Consequence Analysis Tool
- › KlotzGroup Engineering Tool



TOOLS & SOFTWARE FOR RISK ANALYSIS



**IN-HOUSE
DEVELOPED
&
VALIDATED
MODELS**

VEILIGHEIDSBELEID

- › Wat vindt maatschappij acceptabel?
 - › Ivm onvrijwillig genomen risico (derden)
 - › Wat vinden betrokkenen acceptabel?
 - › Ivm (vrijwillig) beroepsrisico
 - › Reguliere “gevaarlijke stoffen” en “ontploffbare stoffen en artikelen”
 - › Veel wet & regelgeving
 - › Effect-benadering (kans = 1) en/of Risico-benadering
 - › Benadering afh. van toepassingsgebied
 - › Productie – opslag – vervoer – overslag – eindgebruik
 - › Onderscheid tussen risico voor individu en groep (impact op maatschappij)
 - › Meerdere departementen betrokken + EU
- ⇒ Strenge regimes

- › **Wat is het veiligheidsbeleid irt CE?**



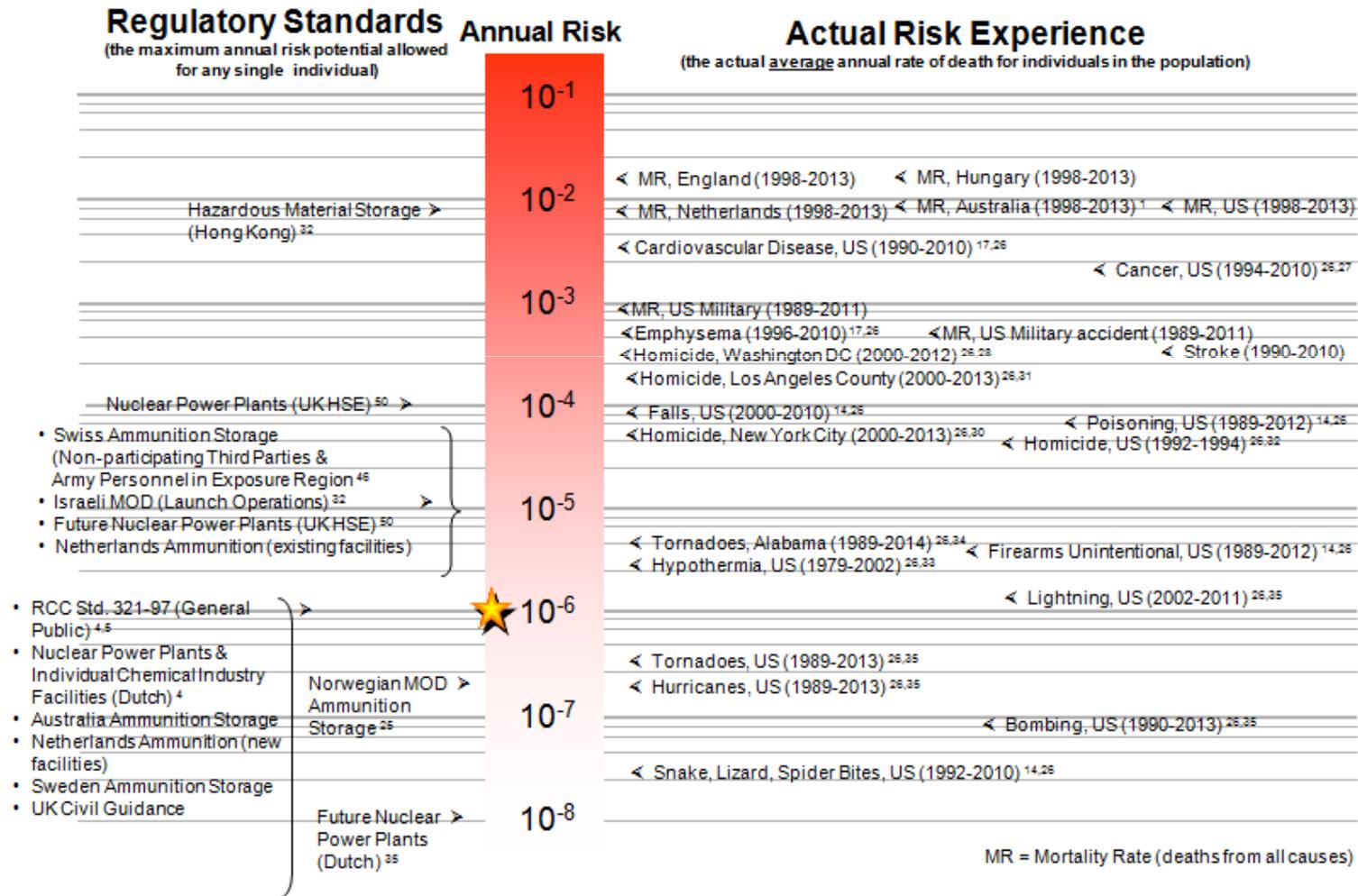
Vs.





Individual Involuntary P_f

Individual Involuntary P_f



★ DDESB Criterion (Maximum allowable)

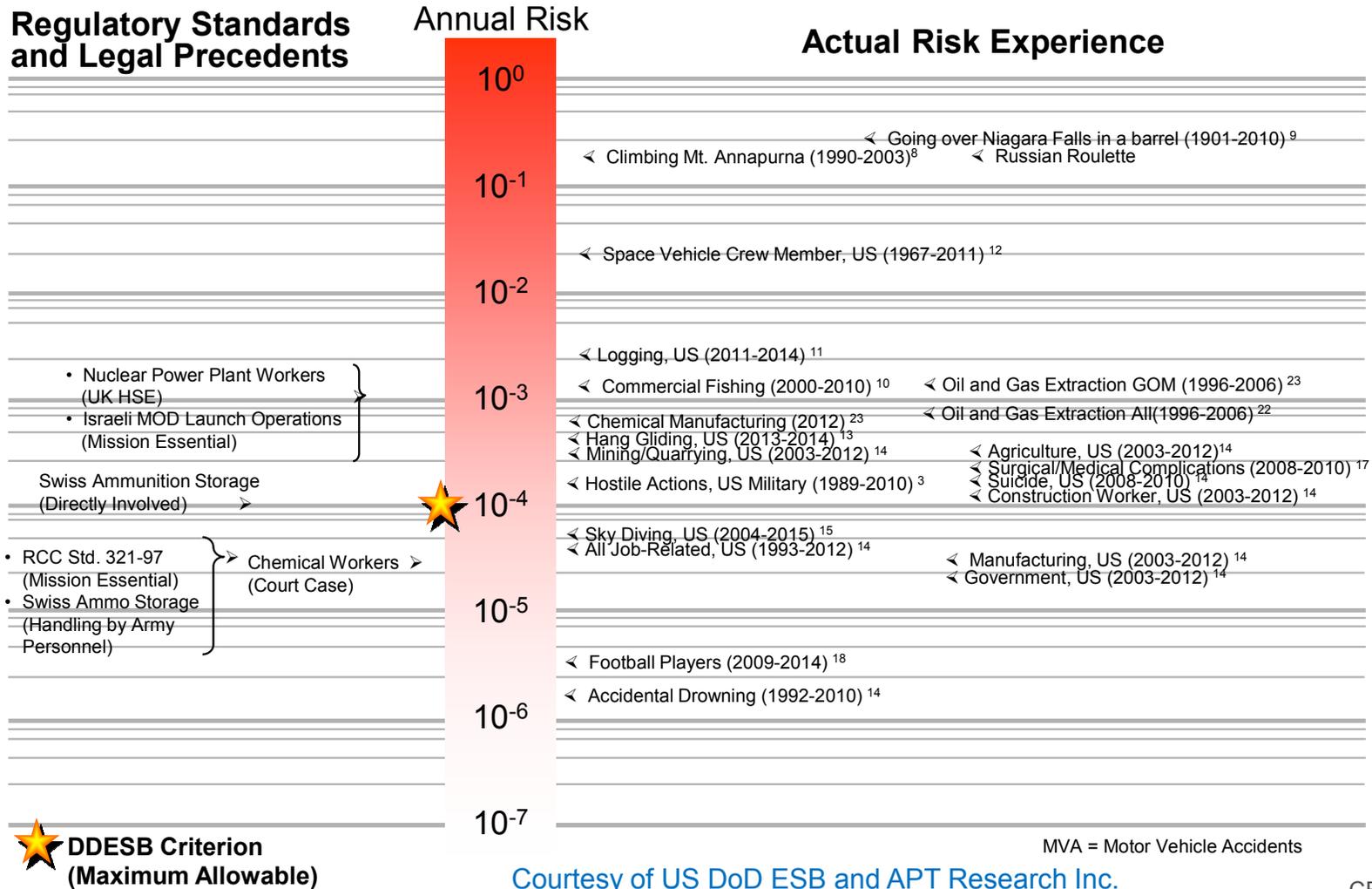
Courtesy of US DoD ESB and APT Research Inc.



Risk
Based
Explosives
Safety
Criteria
Team

Voluntary P_f

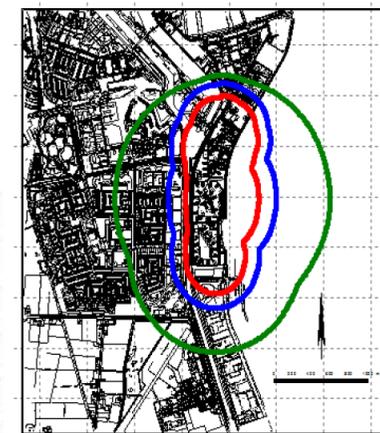
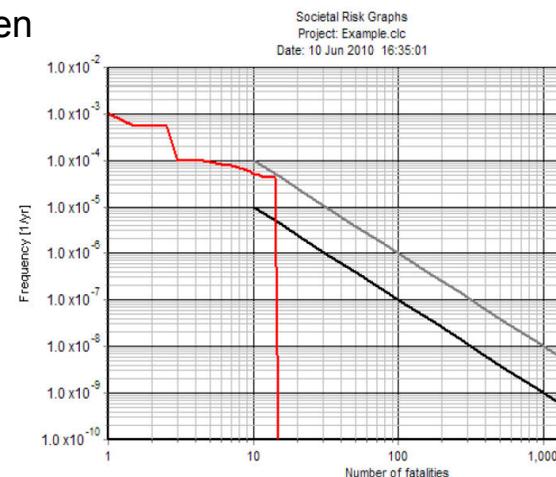
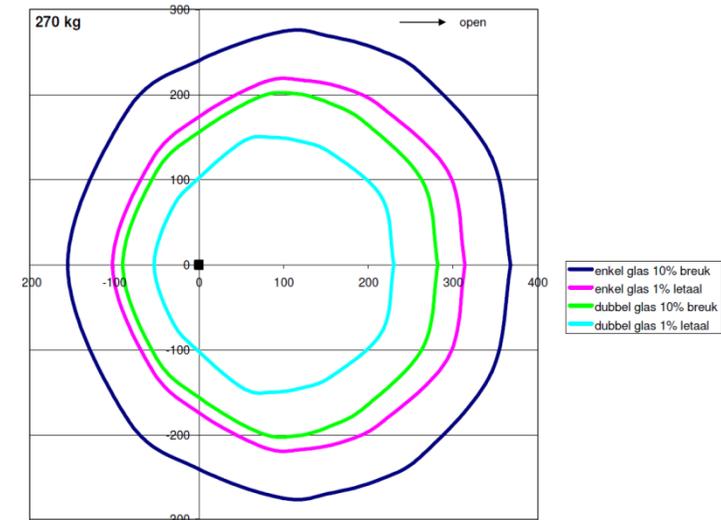
Individual Risk (P_f) (Voluntary Actions)



Courtesy of US DoD ESB and APT Research Inc.

NORMENKADER

- › Gevaarlijke stoffen
- › Reguliere ontplofbare stoffen en artikelen
 - › Effectafstanden vs. kwetsbare objecten
 - › A-,B-,C-zones
 - › Risico normering
 - › Plaatsgebonden risico
 - › Groepsrisico
- › EODD VS 9-861
 - › Veiligheidsafstanden bij EODD werkzaamheden
- › Normenkader CE
 - › Aansluiten bij bestaande criteria
 - › Kwantitatief, toetsbaar
 - ⇒ Wel/niet opsporen
 - ⇒ Prioritering (irt gebiedsontwikkeling)



WAY FORWARD

- › (H)Erkenning CE-thematiek + structurele(re) aanpak
- › Centrale regie Rijksoverheid

- › Ontwikkelen
 - › Veiligheidsbeleid CE
 - › Risico-analyse instrumentarium (methodes en tools)
 - › Normen en beoordelingskader met toetsbare acceptatiecriteria

- › Opzetten nationaal saneringsplan CE
 - › Locaties (kaart met nog niet geruimde CE)
 - › Risico's (naar analogie met www.risicokaart.nl)
 - › Prioritering opsporing CE



› **BEDANKT VOOR UW AANDACHT**

TNO

PRINS MAURITS GEBOUW

TNO innovation
for life



Dick Eerland voorzitter SCVE



Stichting
**Certificering
Vuurwerk &
Explosieven**

Afsluiting door Hans Oosters voorzitter VEO

Informatiemarkt OCE verzorgt door leden VEO

